

Elämäntarkoituksen äärellä

Tirri, Kirsi & Kuusisto, Elina (2019). Opettajan ammattietiikkaa oppimassa. 175 sivua. Gaudeamus.

KIRJA TIIVISTÄÄ tutkimuksella otteella yksiin kansiin laajalaisesti tutkittua tietoa etiikan merkityksestä opettajan työssä. Se yhdistää arkea ja teoriaa tuoden esille empiirisen tutkimuksen tuloksia. Se esittelee aihetta vaikiintuneiden kasvatustieteellisten käsitteiden, kuten lahjakkuuden ja älykkyyden, kautta.

Kirja tarjoaa työkaluja myös ammatillisessa koulutuksessa tai korkeakouluissa työskentelevälle, vaikka esimerkit ja tutkimustulokset sekä niiden tulkinnat on suunnattu lasten parissa työskenteleville.

Teos on suunnattu erityisesti opettajaksi opiskeleville ja heidän kouluttajilleen, opettajana työskenteleville sekä huoltajille.

EETTINEN POHDINTA ON PERUSTA

Sisällöltään sivumääräänsä suurempi kokonaisuus vaatii lukijaltaan pohdintaa ja jättää tilaa oivalluksille. Alkuun kirjan otsikko vaikuttaa harhaanjohtavalta, koska merkittävä osuus kirjasta käsittelee opiskelun mielekkyyttä ja elämän merkityksellisyyden löytämistä. Opettajan työn ja oppimisen mielekkäys ovat linssejä, joiden kautta kirjoittajat käsittelevät opettajan ammattietiikan ulottuvuuksia.

Kirjassa yhdistyvät tutkimustieto ja helppolukuisuus. Kasvatustieteiden dosentti Elina Kuusiston ja

professori Kirsi Tirrin tieteellinen ansioituminen näkyy perusteltuna, jäsennehtynä ja lähteistettynä, vertaisarvioituna kokonaisuutena. Lukijalle tarjotaan lukuisia teoreettisia malleja, jotka soveltuvat opetuksen suunnitteluun sekä laajemmassa mittakaavassa että yksittäisen oppimistilanteen tasolla.

Eettisen pohdinnan tarve kaikkia koulutuksen tasoja yhdistävänä teemana tuodaan perustellusti esille. Kirjan esimerkit ja tutkimusasetelmat ovat kuitenkin pääasiassa perusopetuksesta, joten lukijan on ajoittain vaikea hahmottaa, missä määrin asia soveltuu aikuiskoulutukseen. Esiteltyt näkökulmat ja teoreettiset viitekehukset on lukijan jäsennettävä ensisijaisesti oman ajattelunsa kautta.

Teoksen läpi toistuvat elämäntarkoituksen (*purpose in life*) ja kasvun ajattelutavan teemat, joita käsitellään tutkimuksen kautta. Kirjoittajat korostavat kummankin merkitystä opettajan työssä. Elämäntarkoituksen löytämisen tukeminen kytketään kasvatuksen tavoitteisiin ja opettajan profession keskeisiin tehtäviin. Kasvun ajattelutapaa kirjoittajat pitävät opettamisen mielekkyyden edellytyksenä. Eettinen kasvatustyö ja yhteisöllisyyteen kasvun tukeminen ovat tärkeitä tehtäviä maailmassa, jossa korostuvat yksilön ja intressiryhmien oman edun tavoittelu. Oman hyvinvoinnin

ja identiteetin sanotaan löytyvän elämäntarkoituksesta, jossa yksilö huomioi itsensä lisäksi muut.

Kasvatustyöllä voidaan tukea oppilaan elämäntarkoituksen löytämistä. Opiskelijat pitävät tutkitusti merkittävänä sitä, että opettajat auttavat oppilaita löytämään elämäntarkoituksensa. Kirja havainnollistaa senkin, kuinka merkittäviä eettinen herkkyys ja empaattinen asenne ovat opettajan työssä.

TEORIASTA TUTKIMUKSEEN

Kirjassa on kaksi osaa, joista ensimmäinen esittelee etiikan teoreettista historiaa ja opettajan ammattietiikan kehittymistä viime vuosikymmeninä. Se kattaa valtavan määrän tutkimusta ja toimii siten käsikirjana aiheista. Toinen osa esittelee eettisen herkkyyden, oppimista koskevan ajattelun ja elämäntarkoituksen etsinnän ilmenemistä ja ajattelumallien moninaisuutta suomalaisissa kouluissa.

TEOKSESTA HUOKUU VANKKA KOKEMUS OPETUSTYÖN ARJESTA JA TUTKIMUKSESTA.

Siinä missä ensimmäinen osa yhdistää etiikan teoriaa ja tutkimusta tiiviiksi paketiksi, toisessa osassa kuvataan tulosten lisäksi vapaasti tekijöiden itsensä toteuttamien tutkimusten asetelmia ja menetelmiä. Kunkin luvun lopussa on pohdintakysymyksiä, joiden avulla lukija voi palata sisältöihin ja syventää omaa ajatteluaan.

AIKUISKOULUTTAJA KAIPAA KONKRETTIAA

Teos soveltuu esimerkiksi opettajankoulutuksessa johdatukseksi ammatin eettisten haasteiden pohdintaan. Aikuiskouluttaja jää kaipaamaan lisää konkretiaa

hahmottaakseen, missä määrin ja millä tavoin varttuneeseen ikään päässeiden opiskelijoiden elämäntarkoituksen etsintää tulisi tukea.

Siirtyä ensimmäisestä osasta toiseen on alkuun vaikeaa, koska osat ovat tyyliltään ja sisällöltään niin erilaisia. Teos kuitenkin lopulta sitoo loogisesti yhteen osat palatessaan keskeisiin teemoihinsa, kuten oppimisen ajattelutapoihin, elämänpolkujen etsimiseen ja eettisen herkkyyden tutkimiseen.

Kirjoittajat arvioivat ristiin toistensa näkemyksiä ja aiempia tuoksia. Lähdeluettelosta ja sisällöstä huokuu vankka kokemus opetustyön arjesta ja tutkimuksesta.

ANNA TAAVITSAINEN,
AHTI UUSIVUORI,
MEERI KARVINEN,
SINI PARKKINEN,
JAAKKO POROKUOKKA
ammattillisen opettajan
pedagogisten opintojen
opiskelijoita
Haaga-Helia – Ammatillinen
opettajakorkeakoulu

JANI SIIRILÄ
FT, yliopettaja
Haaga-Helia – Ammatillinen
opettajakorkeakoulu

Allekirjoita digitointilupa

Aikuiskasvatus-tiedelevhti digitoidaan koko julkaisuhistorialtaan, vuodesta 1981 lähtien. Sen jälkeen vanhatkin numerot ovat ilmaiseksi luettavissa Journal.fi-palvelussa.

Jos olet kirjoittanut *Aikuiskasvatus*-tiedelevhteen ennen vuotta 2019, allekirjoita verkossa lupa digitoida kirjoituksesi. Samalla voit antaa asiasanat tekstiisi:
bit.ly/aikuiskasvatuksen_digitointilupa